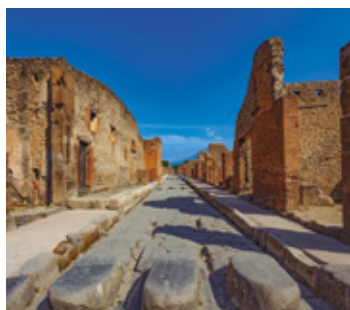

1

Llengua llatina

- 1. De l'indoeuropeu al llatí 7
- Del món clàssic a l'actualitat**
- 2. Roma, mestressa de mig món 14
- Parlem en llatí**
- 3. Mots catalans de procedència llatina 31
- De part dels déus**
- 4. Amors i amoretos 35
- Posa't a prova 41

2

Llengua llatina

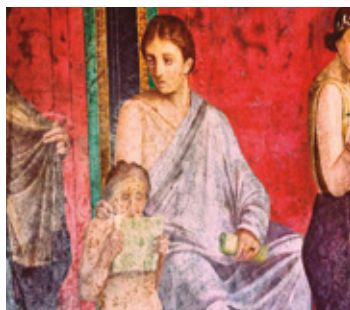
- 1. L'evolució del llatí 43
- Del món clàssic a l'actualitat**
- 2. Tots el camins porten a Roma 53
- Parlem en llatí**
- 3. Topònims d'origen llatí. Gentilicis 64
- De part dels déus**
- 4. Històries d'amor 70
- Posa't a prova 75

3

Llengua llatina

- 1. El llatí, una llengua flexiva 77
- 2. La primera declinació 78
- Del món clàssic a l'actualitat**
- 3. Política i dret romans 83
- Parlem en llatí**
- 4. Prefixos, sufixos i radicals llatins 90
- De part dels déus**
- 5. Perseu i Andròmeda 94
- Posa't a prova 99

4

Llengua llatina

- 1. La segona declinació i el gènere neutre 101
- 2. El present d'indicatiu 103
- Del món clàssic a l'actualitat**
- 3. Viure en societat 107
- Parlem en llatí**
- 4. Expressions amb contingut mitològic 116
- De part dels déus**
- 5. Els raptes de la mitologia clàssica 121
- Posa't a prova 125

5

Llengua llatina

- 1. Els adjectius llatins 127
- 2. L'imperfet d'indicatiu 128
- Del món clàssic a l'actualitat**
- 3. Viure en família 132
- Parlem en llatí**
- 4. Lèxic sobre el calendari i el temps 138
- De part dels déus**
- 5. Éssers prodigiosos 143
- Posa't a prova 149

6

Llengua llatina

1. La tercera declinació 151

Del món clàssic a l'actualitat

2. Oci, festes i tradicions 157

Parlem en llatí

3. Matemàtiques, química i... llatí 163

De part dels déus

4. Les forces del destí 168

Posa't a prova 173

7

Llengua llatina

1. Els adjectius de la tercera declinació 175

2. El futur d'indicatiu 177

3. L'infinitiu concertat 178

Del món clàssic a l'actualitat

4. Botigues i mercats 182

Parlem en llatí

5. La salut de les persones i dels animals 190

De part dels déus

6. El món dels morts 195

Posa't a prova 201

8

Llengua llatina

1. La quarta i la cinquena declinacions 203

Del món clàssic a l'actualitat

2. La transmissió de la cultura clàssica 210

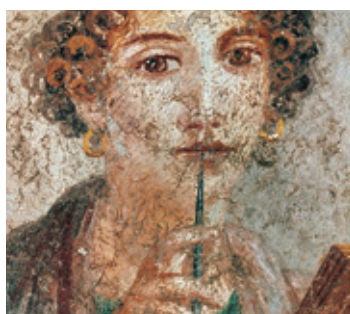
Parlem en llatí

3. Abreviatures i expressions catalanes
amb contingut clàssic 219

De part dels déus

4. Els orígens de la humanitat 223

Posa't a prova 229

9

Llengua llatina

1. Repassem llengua i gramàtica 231

Del món clàssic a l'actualitat

2. Repassem història i cultura 239

Parlem en llatí

3. Llatínismes d'ús més freqüent 243

De part dels déus

4. Joventut i bellesa 248

Posa't a prova 253

» **APÈNDIX** 254

» **VOCABULARI** 260

» PRESENTACIÓ I ESTRUCTURA

Aquest projecte d'aprenentatge competencial s'estructura en nou unitats presentades amb criteris de **connectivitat** de la informació amb abundants recursos textuais i gràfics.

Cada unitat es divideix en **quatre grans apartats** monotemàtics que organitzen el contingut propi del Llatí de 4t d'ESO.

Índex dels apartats en què es divideix la unitat, diferenciats per colors segons les dimensions que es treballen.

Dimensions

- Comprensió lectora
- Expressió escrita
- Comunicació oral
- Literària
- Actitudinal i plurilingüe
- Històrica
- Cultural i artística

Fotografies que contextualitzen el contingut que s'exposarà en les pàgines següents.

Al final de cada apartat es presenten **activitats numerades**, destinades a consolidar els continguts.

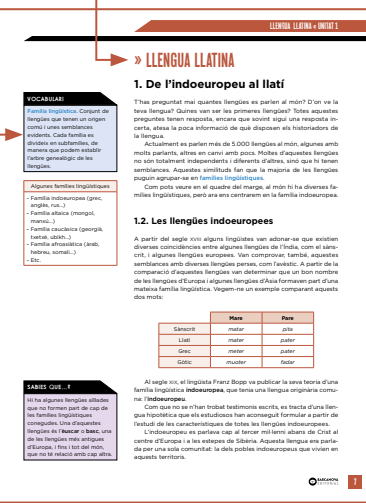
Aquesta icona indica que per resoldre l'activitat cal consultar internet.

Aquesta icona indica que és una activitat per avaluar per dimensions i competències.

Aquesta icona indica que és una activitat relacionada amb algun dels 17 **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** aprovats per l'Organització de les Nacions Unides (ONU).

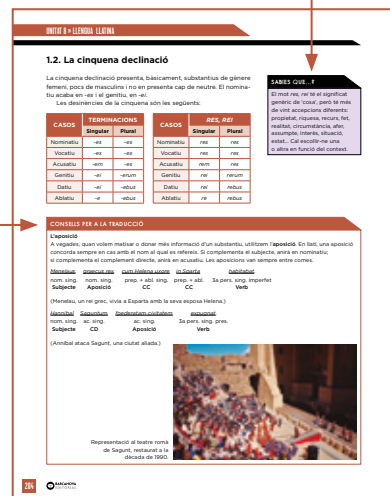
Consells per a la traducció per iniciar-se en la traducció de textos llatins.

LLINGUA LLATINA: apartat que presenta les nocions de morfologia i sintaxi del llatí.

Vocabulari. Facilita la comprensió de paraules que poden presentar alguna dificultat.

Sabies que? Ampliació del contingut de l'apartat amb alguna curiositat que convé conèixer.

DEL MÓN CLÀSSIC A L'ACTUALITAT: apartat en què es presenten els continguts d'història de la Roma antiga així com també de la cultura i les formes de vida quotidiana.

MUNIT 7 » DEL MÓN CLÀSSIC A L'ACTUALITAT

» DEL MÓN CLÀSSIC A L'ACTUALITAT

4. Botigues i mercats

4.1. El comerç

Les activitats que més romans van ocupar van ser totes aquelles relacionades d'una manera o altra, amb el comerç. Tots els territoris de l'imperi eren oberts comercialment, i així es van establir moltes rutes que facilitaven el transport de tot tipus de mercaderies.

En el món romà hi havia diverses formes comercials:

- Els productes que anaven cap a Roma, la gran consumidora de productes bàsics i també de molts productes de luxe.
- Els productes que s'intercanviaven entre les províncies.
- El comerç que es portava a terme als territoris que no formaven part del món romà.

Aquests productes, que anaven en totes direccions per l'imperi romà, es transportaven generalment per via marítima, ja que les vies terrestres s'utilitzaven més per a finalitats militars i administratives. Després de llargos dies de costa mediterrània hi havia un gran nombre de ports per on arribaven nombrosos vaells de càrrega que arribaven amb els seus productes més variats i exòtics.

Fins a Roma arribaven totes les robes necessàries de la Mediterrània, ja que era necessari importar molts productes de l'exterior per abastir la gran quantitat d'habitants.

Al port d'Òstia i de Portus arribaven tot tipus de productes que provenien d'altres ports importants de la Mediterrània, com ara Alexandria, Cartago, Nabatea, Antioquia o Tarsus.

SABES OUS?

Sabatot era el diu del comerç; amb canvi amb vençut i l'any i l'habitació. Podria veure als diu i als vençut per anar amb indolis d'un diu. A l'any Per anar havia de veure un diu més convenient.

RECORDA

Divideix aproximadament alguns productes per mar. **Paragangue** → Diu i diu. **Paragangue** → Diu i diu.

Reconstrucció que actualment s'utilitza davant dels castells catalans. Museu d'Història de Catalunya, Barcelona.

Recorda. Definició d'algun concepte important que és convenient retenir.

PARLEM EN LLATÍ: MUNIT 1

» PARLEM EN LLATÍ

3. Mots catalans de procedència llatina

Encetem l'apartat Parlem en llatí dedicat a Festus del llibre. En aquest apartat, després d'afegir l'origen dels mots catalans, arribarem a la conclusió que gran part del vocabulari amb modificacions fonològiques o sense, prové del llatí.

La crònica que ens aporta informació sobre la procedència de les paraules és l'etimologia i aquesta informació la trobem en els diccionaris etimològics.

El diccionari més important per a la llengua catalana són el **Diccionari català-valencià-balear** de M. Anselm M. Alcover i Francesc de B. Moll, el **Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana** de Joan Coromines, i el **Diccionari etimològic de l'Español** de Joan Coromines.

Una d'aquestes diccionaris especialitzats és pot ser molt útil per treballar els apartats del llibre dedicats a l'etimologia.

Actualment, gairebé tots els diccionaris tenen una versió en línia.

Diccionari català-valencià-balear (Alcover-Moll) en format digital.

3.1. El substrat, el superestrat i l'adstrat

Cada llengua està formada per diferents factors que contribueixen a la seva formació. Els factors principals són: el substrat, el superestrat i l'adstrat. El substrat és la llengua que s'utilitzava abans que es desenvolupés la llengua que estem estudiant. El superestrat és la llengua que s'utilitzava després que es desenvolupés la llengua que estem estudiant. L'adstrat és la llengua que s'utilitzava al mateix temps que la llengua que estem estudiant.

PARLEM EN LLATÍ: apartat destinat a treballar aspectes concrets que il·lustren l'origen llatí de la nostra llengua.

Sota l'epígraf **Altres obres relacionades**, es proposen altres obres d'art i autors que han representat el mateix personatge mitològic.

DE PART DELS DÉUS: MUNIT 1

» DE PART DELS DÉUS

4. Amors i amores

4.1. El naixement de Venus

El naixement d'aquesta deessa no té un origen clar, però segons la llegenda més coneguda, Venus va néixer de l'escuma del mar quan Saturn va tallar els genitals del seu pare Urà i els va llençar al mar.

El naixement d'aquesta deessa ha estat interpretat per força pintors, però l'obra més coneguda és el **Naixement de Venus**, de Sandro Botticelli.

Botticelli immortalitzà el moment de l'arribada d'aquesta deessa a l'illa de Xipre, consagrada al seu culte, emparada pel déu Apol·lo i per la brisa Ausà, que estava entronitzada en una altaveu. Venus apareix en el centre de la composició dins d'una gran pal·lissa. És llarga cabellera rossa. El cabell li arriba al pit mentre que amb el braç dret s'oculta la seva nuesa. A l'altre costat hi ha una de les Titanes, les deesses de les estacions, de la Primavera, que porta la capa adornada amb motius florals i blanca com a Venus.

Altres obres relacionades: El Naixement de Venus, de William Verelstede; Naixement de Venus, de J. M. W. Turner; El Naixement de Venus, de Odoardo Fattori; Metamorfosis (Naixement de Venus), de Francisco Albas; Naixement de Venus, de Rafael delgado.

DE PART DELS DÉUS: apartat que presenta personatges de la mitologia grecollatina, cada un d'ells il·lustrat amb una de les representacions artístiques que se n'ha fet al llarg de la història.

Al lloc web de l'editorial www.espaibarcanova.cat trobareu enllaços que us adreçaran a webs de diversos museus per poder veure les obres d'art relacionades.

La unitat es tanca amb l'apartat **Posa't a prova**, amb activitats que serveixen per valorar les capacitats i els coneixements adquirits per l'alumnat al llarg de la unitat.

Una mica més: l'apartat Llengua Llatina incorpora un segon bloc específic d'activitats de reforç o d'ampliació.

MUNIT 5 » LLINGUA LLATINA • UNA MICA MÉS

» UNA MICA MÉS

15. Declina en singular i en plural

16. Declina en els casos indicats:

17. Declina en els casos indicats:

18. Analitza i tradueix les frases següents. Tingues en compte el vocabulari dels exercicis anteriors:

19. Correges les errades, si n'hi ha:

VOCABULARI

19. Analitza i tradueix les frases següents. Tingues en compte el vocabulari dels exercicis anteriors:

20. Digues què signifiquen aquestes paraules:

21. Ordena aquestes frases per tal que la història tingui sentit:

22. Analitza i tradueix el text següent en què un pagès mata la guineu que es menjava les seves gallines:

VOCABULARI

23. Correges les errades, si n'hi ha:

24. Analitza i tradueix les frases següents. Tingues en compte el vocabulari dels exercicis anteriors:

POSIT A PROVA • MUNIT 1

» POSA'T A PROVA

1. Defineix aquests conceptes:

2. Digueu un exemple de cada una d'aquestes famílies lingüístiques:

3. Relaciona cada definició amb l'etapa o el regne lingüístic corresponent:

4. Etapa preferència del llatí:

5. Llatí escrit contra una norma gramatical i que respecta la sintaxi i la morfologia:

6. Explica en unes 10 línies l'expansió de Roma:

7. Relaciona la descripció d'aquestes restes romanes amb la ciutat i el país a què fan referència:

8. Coneguda com la porta d'Àfrica:

9. Coneguda com el cor de l'imperi:

10. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

11. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

12. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

13. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

14. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

15. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

16. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

17. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

18. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

19. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

20. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

21. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

22. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

23. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

24. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

25. Coneguda com la ciutat més poderosa del Llatí:

Vocabulari llatí: les activitats orientades a interpretar textos llatins, o a traduir textos del llatí al català o del català al llatí, van acompanyades de vocabulari per facilitar l'exercici.

Al final del llibre, l'**APÈNDIX** ofereix un model de les diferents declinacions i dels verbs més usats i el **VOCABULARI** recull els termes llatins ordenats alfabèticament que han anat apareixent en els textos per traduir, per facilitar-ne la localització.